

แผนพัฒนาเกษตรกรรม
ตำบล เจริญหัก

โดย

คณะผู้ปฏิบัติงานเครือข่ายสภาเกษตรกร

ตำบลเจริญหัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ บริบทพื้นที่	๓
ส่วนที่ ๒ ปัญหาความต้องการและแนวทางพัฒนา	๔
- ประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไข	
- บทสรุปและบทวิเคราะห์	
- การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรรายสินค้าเกษตร	
ส่วนที่ ๓ แผนพัฒนาเกษตรกรรม	๑๔

ส่วนที่ ๑ บริบทพื้นที่

ประวัติความเป็นมาของตำบล

ตำบลเจดีย์หัก เดิมเป็นหมู่บ้าน ชื่อว่า “หมู่บ้านธาตุ” ประชาชนส่วนใหญ่เป็นคนภาคเหนือที่อพยพเข้ามาอยู่เนื่องจากสงคราม และถูกกวาดต้อนให้เข้ามาอยู่ในเมืองราชบุรี และตั้งรกรากอยู่จนถึงปัจจุบัน ชาวบ้านเหล่านี้เป็นผู้นับถือเจดีย์ หรือที่ชาวเหนือเรียกว่า “พระธาตุ” จึงใช้ชื่อหมู่บ้านว่าหมู่บ้านธาตุ ต่อมาในสมัยอยุธยาได้โดนพม่าโจมตีทางทิศตะวันตก เจดีย์จึงพังทลายชาวบ้านจึงเรียก “เจดีย์หัก” ชาวบ้านเปลี่ยนชื่อว่าบ้านเจดีย์หัก ต่อมาทางราชการตั้งชื่อเป็นตำบลเจดีย์หัก และมีวัดอยู่หนึ่งวัด คือ “วัดเจดีย์หัก” แต่ว่าเจดีย์หักนั้นไม่เป็นมงคลจึงเปลี่ยนเป็น “วัดเจติยาราม” มาจนถึงทุกวันนี้ แต่ประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังคงเรียกติดปากว่าวัดเจดีย์หัก

เจดีย์ที่กล่าวมานี้มี ๒ องค์ที่อยู่ในวัดประชาชนเชื่อกันว่า สร้างตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยอีกองค์ตั้งอยู่ริมถนนสายเขาสูง-จอมบึง เชื่อว่าสร้างสมัยอุทองและขณะนี้ยอดเจดีย์ทั้งสององค์ปรักหักพังลงมากภายในเจดีย์ทั้ง ๒ องค์ บรรจุเศียรของพระพุทธรูปสมัยต่าง ๆ ท่านเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันได้เล่าว่า เวลาตีคันทิจะเห็นแสงไฟเรือง ๆ เป็นวงกลมลักษณะคล้ายลูกแก้ววิ่งเข้าหากันระหว่างเจดีย์ทั้ง ๒ องค์นี้ ประวัติของตำบลเจดีย์หักนี้ ได้จากการบอกเล่าของท่านพระครู บัณฑิตรัตนากร เป็นเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันของ วัดเจติยาราม หรือวัดเจดีย์หัก

วัดเจติยาราม เป็นวัดราษฎร์ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๓ ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี วัดนี้เป็นวัดโบราณมีอายุราว ๒๐๐ ปี แต่ไม่มีหลักฐานว่าเริ่มสร้างแต่เมื่อใด อยู่ห่างจากตัวจังหวัดมาทางทิศตะวันตกประมาณ ๓ กิโลเมตร เดิมที่วัดนี้ชาวบ้านเรียกว่า “วัดบ้านธาตุ” และ “วัดเจดีย์หัก” มีพระเจดีย์ซึ่งสร้างในสมัยอุทองก่อนกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๗ เป็นเจดีย์ที่อยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมหักพังทลายลงมามาก ประชาชนทางภาคเหนือของไทยมักจะเรียกเจดีย์ว่า “พระธาตุ”

ผู้มีอายุได้เล่าขานสืบต่อกันมาว่า ชาวบ้านในบริเวณนี้ได้อพยพมาจากทางเหนือในสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ ๑) ดังจะเห็นได้จากสำเนียงภาษาการพูดจามีลักษณะคล้าย ๆ กันด้วยเหตุ ๒ ประการ วัดเจติยารามจึงได้ชื่อว่าวัดบ้านธาตุหรือวัดเจดีย์หักตามสภาพของเจดีย์ที่หักพังชำรุดทรุดโทรมตั้งปรากฏอยู่ในปัจจุบันตำบลเจดีย์หัก องค์เจดีย์เป็นศาสนสถานก่ออิฐไม่สอปูน สมัยกรุงศรีอยุธยากำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๙ มีรูปแบบเป็นเจดีย์ระฆังคว่ำ ตั้งอยู่บนฐานแปดเหลี่ยม ทรวดทรงสูงเพรียว เป็นเจดีย์รุ่นเดียวกันนี้ ยังคงมีปรากฏให้เห็นอยู่ในจังหวัดอยุธยา ลพบุรี ชัยนาท สุพรรณบุรี และเพชรบุรี รวมทั้งเจดีย์ที่เรียกว่าแบบ อโยธยา ในบริเวณประวัติศาสตร์อยุธยา ซึ่งสร้างขึ้นก่อนการตั้งกรุงศรีอยุธยาในปี พ.ศ. ๑๘๘๓ จากการขุดแต่งและบูรณะ ได้พบร่องรอยของวิหารที่หันหน้าไปทางทิศตะวันตก และพบชิ้นส่วนพระพุทธรูปหินทรายสีแดงจำนวนมาก เป็นพุทธศิลปะแบบที่นิยมสร้างในสมัยก่อนกรุงศรีอยุธยา ซึ่งในภายหลังส่วนปลายยอดของเจดีย์ได้แตกหักออกจากตัวเจดีย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๐ ชาวบ้านเรียกชื่อว่าเจดีย์หัก จึงเป็นที่มาของสัญลักษณ์ และชื่อของตำบลเจดีย์หัก และในพื้นที่แห่งนี้มีหมู่บ้านชื่อบ้านอรัญญิกนอกจากจะมีโบราณสถานปราสาทประธานวัดอรัญญิก พระนอน สระน้ำโบราณ ซึ่งเป็นโบราณสถานสมัยอยุธยา และ (ทุ่งอรัญญิก) ก็เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีดินเหนียวสีน้ำตาลแดงที่มีอยู่ในท้องนาบ้านอรัญญิกเป็นดิน

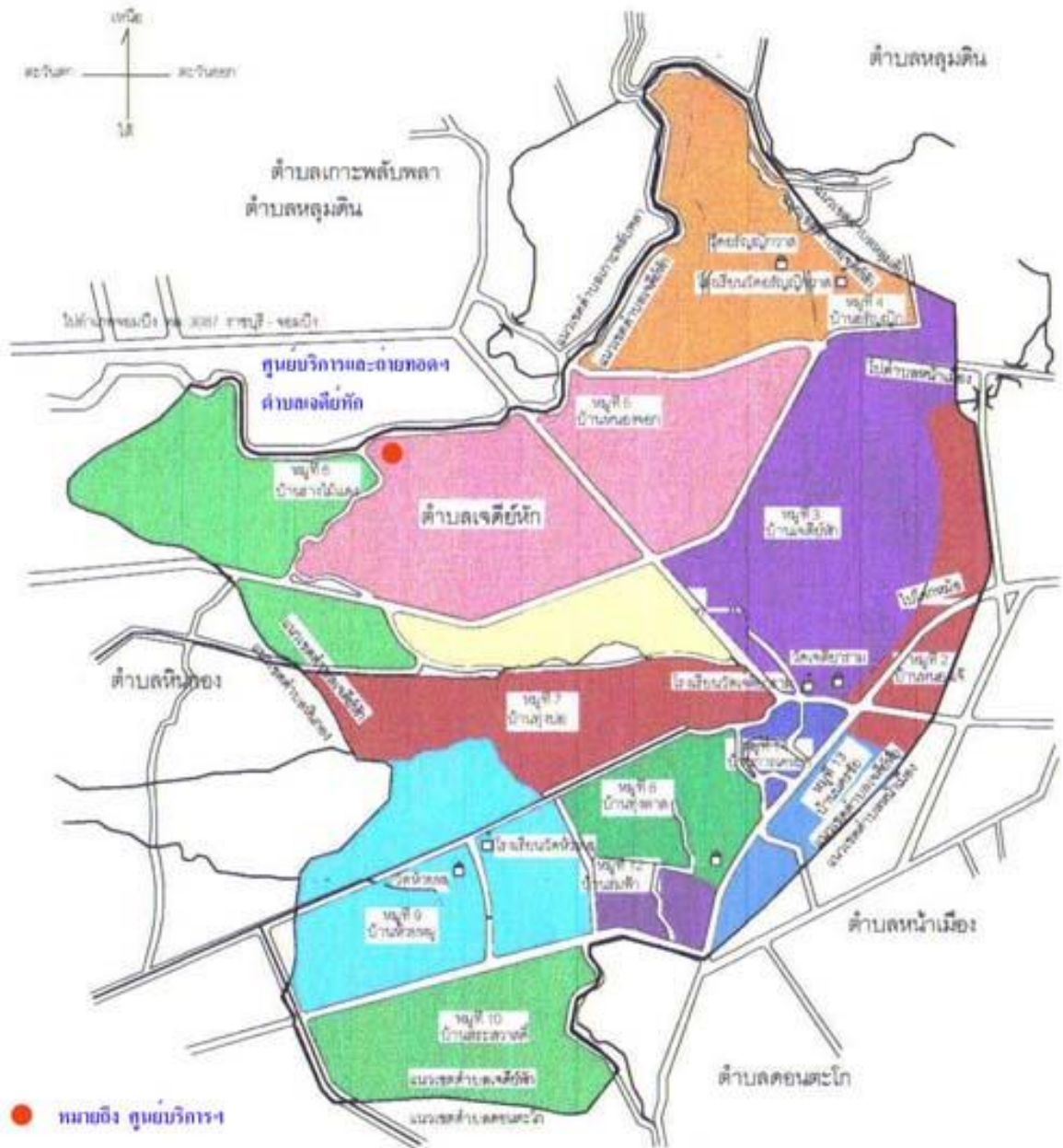
เหนียวที่มีคุณภาพดีเยี่ยมมีความละเอียดเหนียวเกาะตัวได้ดีใช้ในการปั้นโอ่งมังกรและภาชนะอื่นๆอีกมากมาย ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดราชบุรี

ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลเจดีย์หัก มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๔๐๖.๒๕ ไร่ หรือประมาณ ๑๙.๘๕ ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	จรดกับตำบลหลุมดินและตำบลเกาะพลับพลา
ทิศตะวันออก	จรดกับตำบลหน้าเมือง
ทิศตะวันตก	จรดกับตำบลหินกอง
ทิศใต้	จรดกับตำบลดอนตะโกและตำบลห้วยไผ่

แผนที่ตำบลเจดีย์หัก

พื้นที่

ภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม อุดมภูมิเฉลี่ย ๑๐ ปี ๒๘.๒ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย ๖๙ %

ประชากร

ประชากรรวมทั้งสิ้น ๑๘,๖๕๙ คน แยกเป็นชาย ๘,๘๕๑ คน หญิง ๙,๘๐๘ คน

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวนครัวเรือน	ประชากร (คน)		
			ชาย	หญิง	รวม

๒	บ้านหนองเจ็	๕๑๐	๔๑๓	๔๓๑	๘๔๔
๓	บ้านเจดีย์หัก	๑,๐๐๘	๑,๒๑๗	๑,๓๐๒	๒,๕๑๙
๔	บ้านอรัญญิก	๒๓๐	๓๗๓	๓๖๖	๗๓๙
๕	บ้านหนองจอก	๔๗๕	๗๘๓	๗๕๕	๑,๕๓๘
๖	บ้านรางไม้แดง	๓๐๙	๔๖๑	๔๗๔	๙๓๕
๗	บ้านทุ่งปอบน	๑๗๓	๓๕๐	๓๖๓	๗๑๓
๘	บ้านทุ่งตาล	๑,๑๒๘	๑,๒๐๔	๑,๓๒๕	๒,๕๒๙
๙	บ้านห้วยหมู	๔๕๐	๕๘๘	๖๕๙	๑,๒๔๗
๑๐	บ้านสระสวาสดี	๑,๗๔๙	๑,๔๐๒	๑,๖๕๖	๓,๐๕๘
๑๑	บ้านเจดีย์หักนอก	๓๘๒	๒๘๐	๒๙๕	๕๗๕
๑๒	บ้านเขามอ	๙๐๖	๘๖๑	๑,๐๗๖	๑,๙๓๗
๑๓	บ้านสามัคคี	๒๕๓	๓๐๘	๓๖๔	๖๗๒
๑๔	บ้านการเคหะ	๕๒๔	๖๑๑	๗๔๒	๑,๓๕๓
รวมทั้งหมด		๘,๐๙๗	๘,๘๕๑	๙,๘๐๘	๑๘,๖๕๙

(ข้อมูลจากสำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง ณ เดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗)

อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ในเขต อบต.เจดีย์หัก ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย อุตสาหกรรมผลิตเครื่องปั้นดินเผา และโรงงานต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ จะประกอบอาชีพมากกว่าคนละ ๑ อาชีพ

การบริการขั้นพื้นฐาน

การคมนาคม

- ถนนลาดยาง ๙๐ สาย
- ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ๘๗ สาย
- ถนนลูกรัง ๔๔ สาย

การโทรคมนาคม

- สำนักงานบริการโทรศัพท์ (TT&T) ๑ แห่ง

หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ

- สำนักงานประกันสังคมจังหวัดราชบุรี ๑ แห่ง
- การเคหะแห่งชาติ ๑ แห่ง
- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดราชบุรี ๑ แห่ง
- การประปาส่วนภูมิภาค ๑ แห่ง
- สหกรณ์การเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี ๑ แห่ง
- สำนักงานขนส่งจังหวัดราชบุรี (แห่งที่ ๒) ๑ แห่ง

- สำนักงานสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ๑ แห่ง
- สำนักงานกรมทรัพยากรธรณี ๑ แห่ง

องค์กรเกษตรกร

- กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตร เลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๖ ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
โดยนายวลิต เจริญสมบัติ

การศึกษา

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๓ แห่ง
- โรงเรียนประถมศึกษา ๓ แห่ง
- สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคตะวันตก ๑ แห่ง
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ๘ แห่ง
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ๑ แห่ง
- ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร (อบต.เจดีย์หัก) ๑ แห่ง

องค์กรทางศาสนา

- วัด จำนวน ๔ แห่ง
  - วัดเจติยาราม หมู่ที่ ๓
  - วัดอรัญญิกาวาส หมู่ที่ ๔
  - วัดทุ่งตาล หมู่ที่ ๘
  - วัดห้วยหมู หมู่ที่ ๙
- ศาลเจ้า จำนวน ๑ แห่ง
  - ศาลเจ้าพ่อเอียงเจีย หมู่ที่ ๓

การสาธารณสุข

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน ๒ แห่ง
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลเจดีย์หัก หมู่ที่ ๓
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนบ้านห้วยหมู หมู่ที่ ๙
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน จำนวน ๗ แห่ง
- อัตราการมีและใช้ส้วมน้ำราด ๑๐๐ %

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- ที่ทำการสายตรวจชุมชน จำนวน ๒ แห่ง

แบบรายงานข้อมูลการเกษตร ปี 2558
ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

หมู่	ชื่อบ้าน	พื้นที่ ถือครอง (ไร่)	จำนวนครัวเรือน		จำนวนประชากร		พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)																พื้นที่ทำการเกษตรรวม (ไร่)	อื่น ๆ (ไร่)
			ทั้งหมด (ครัวเรือน)	เกษตร (ครัวเรือน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	ทำนา		ทำไร่		พืชผัก		ไม้ผล		ไม้ยืนต้น		ไม้ดอกไม้ประดับ		ประมง		ปศุสัตว์			
							พื้นที่ ทำนา	ครัวเรือน ทำนา	พื้นที่ ทำไร่	ครัวเรือน ทำไร่	พื้นที่ พืชผัก	ครัวเรือน พืชผัก	พื้นที่ ไม้ผล	ครัวเรือน ไม้ผล	พื้นที่ ไม้ยืนต้น	ครัวเรือน ไม้ยืนต้น	พื้นที่ ไม้ดอกไม้ประดับ	ครัวเรือน ไม้ดอกไม้ประดับ	พื้นที่ ประมง	ครัวเรือน ประมง	พื้นที่ ปศุสัตว์	ครัวเรือน ปศุสัตว์		
1	บ้านโจงช้าง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	บ้านหนองเจ็	275	416	3	424	447	141	5	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	10	6	142	124
3	บ้านเจดีย์หักบ้านธาตุ	1,150	731	56	1,143	1,180	1,350	53	-	-	-	-	5	2	-	-	-	-	-	-	10	32	1,355	35
4	บ้านศรีบุญเบิก	1,543	170	30	336	345	620	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	20	20	638	886
5	บ้านหนองจอก	620	349	25	667	626	247	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	6	247	371
6	บ้านรางไม้แดง	2,066	271	95	415	440	1,207	82	-	-	-	-	5	1	-	-	-	-	-	-	8	32	1,212	846
7	บ้านทุ่งปอ	1,609	135	53	332	335	1,083	59	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5	13	1,086	519
8	บ้านทุ่งศาล	8,517	339	2	572	572	169	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	169	8,348
9	บ้านห้วยหมู	2,300	299	54	578	631	1,320	45	-	-	11	5	6	4	-	-	3	1	-	-	5	12	1,340	1,455
10	บ้านสระสวนสี่	1,050	443	36	710	752	288	20	-	-	13	5	5	2	-	-	-	-	-	-	3	23	306	741
11	บ้านเจดีย์หักนอก	300	322	-	277	318	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300
12	บ้านเขามอ	950	857	-	841	1,041	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	950
13	บ้านสามัคคี	1,200	211	-	307	352	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,200
14	บ้านคะตะขุมขย	800	487	-	656	713	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	800
รวม	14 หมู่บ้าน	22,380	5,030	354	7,258	7,752	4,901.39	283	-	-	28	12	21	9	-	-	3	1	18	1	63	144	6,495	16,575

ส่วนที่ ๒ ปัญหาความต้องการ และแนวทางพัฒนา

ส่วนที่ ๒ : ปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาเกษตรกรรม

การจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล และการจัดตั้งเครือข่ายองค์กรเกษตรกร เป็นสองโครงการหลักที่สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้กำหนดให้สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินการ เพื่อใช้เป็นแผนปฏิบัติงาน แผนโครงการในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร และส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มฯ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและอำนาจในการต่อรองสินค้าเกษตรเพิ่มมากขึ้น ซึ่งกิจกรรม ๕ ด้านหลัก ประกอบด้วย ๑.ด้านหนี้สิน ๒.ด้านที่ดินทำกิน ๓.ด้านแหล่งน้ำ ๔.ด้านสวัสดิการ สิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับความเป็นธรรม ๕.ปัญหาราคาสินค้าเกษตร

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดราชบุรี จึงได้จัดทำโครงการแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล และโครงการสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตร ตามแผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ โดยเชิญผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมโครงการฯ พบว่าจากการสำรวจข้อมูลปัญหาด้านการเกษตรของตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี มีประเด็นปัญหา ดังนี้

ประเด็นปัญหา	ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
ปัญหาหนี้สิน	๑. เชื้อปัจจัยการผลิตจากร้านค้า/ผู้ประกอบการ แต่ปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น ผลลัพธ์จึงไม่เป็นไปตามที่เกษตรกรได้วางแผนเอาไว้	-ให้องค์ความรู้แก่เกษตรกร ในการวางแผนการผลิต ข้อมูล / ต้นทุน / รายได้ พร้อมทั้งแนะนำ แนวทางการประกอบอาชีพ เกษตรกรรมในสถานการณ์ ปัจจุบัน -รวมกลุ่มเกษตรกรให้มีความ เข้มแข็ง และดำเนินกิจกรรม ในนามกลุ่มเกษตรกร -ให้องค์ความรู้แก่เกษตรกร ในการหาแหล่งเงินทุน/สินเชื่อ ภาคการเกษตร จากธนาคารที่ ดำเนินกิจกรรมร่วมกับรัฐบาล
	๒.เกษตรกรกู้เงิน แต่ไม่ได้นำไปลงทุนภาคการเกษตร จึงเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้	-สร้างจิตสำนึกให้เกษตรกรและ ครอบครัวเกษตรกร รู้จักการใช้ จ่ายเงินอย่างเหมาะสม
ปัญหาที่ดินทำกิน	๑.ราคาเช่าที่ดินสูง	-พื้นที่ตำบลเจดีย์หักเป็นเขต ตัวเมืองที่มีความเจริญขึ้น ราคา ค่าเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม จึงลดลงยาก เกษตรกรต้องรู้จัก วางแผนการผลิตให้รอบคอบ โดยคำนึงถึงต้นทุนและผลกำไร เป็นสำคัญ

		-หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควบคุมดูแล ราคาค่าเช่าที่ดิน เพื่อการเกษตรกรรมให้มีความ เป็นธรรม
ปัญหาแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร	๑. คูคลองส่งน้ำตื้นเขิน วัชพืช และสิ่งปฏิกูลมาก	-ขุดลอกคูคลอง -สร้างจิตสำนึกให้เกษตรกร ชาวบ้าน ร่วมกันอนุรักษ์แหล่งน้ำ เพื่อผลประโยชน์ของชุมชน
	๒. คลองส่งน้ำชลประทานชำรุด	-ดำเนินการแก้ไขซ่อมแซม
	๓. ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร	-สร้างความเข้าใจและให้องค์ ความรู้เกษตรกรเกี่ยวกับการ บริหารจัดการน้ำ -ให้องค์ความรู้แก่เกษตรกรใน การปรับเปลี่ยนมาปลูกพืชใช้น้ำ น้อยในฤดูแล้ง -ประชุมเกษตรกร เพื่อหา แนวทางในการบริหารจัดการน้ำ ร่วมกันของเกษตรกร
ปัญหาสวัสดิการ สิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับ ความเป็นธรรม	๑. เคมมีภัณฑ์ และ ปัจจัยการผลิตภาคการเกษตร มีคุณภาพลดลง และมีราคาสูงขึ้น	-เกษตรกรและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ร่วมกัน ตรวจสอบคุณภาพและราคา ปัจจัยการผลิตภาคการเกษตร ว่าข้อเท็จจริงเป็นเช่นไร หากพบ ให้ดำเนินการตามกฎหมาย -ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตปุ๋ยและ สารอินทรีย์ชีวภาพใช้เอง
	๒. เกษตรกรเจ็บป่วย โดยมีสาเหตุจากการประกอบ อาชีพภาคการเกษตร	-เพิ่มสวัสดิการให้เกษตรกรที่มี ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ที่มี สาเหตุมาจากการงานทางการ เกษตร
ปัญหาราคา สินค้าเกษตร	๑. ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ	-รวมกลุ่มเกษตรกรให้มีความ เข้มแข็ง และจัดระบบการผลิต -จัดหาแหล่งรองรับผลผลิต โดยตรงระหว่างผู้ผลิตกับ ผู้บริโภค -รวบรวมข้อมูลให้มีความถูกต้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์และพยากรณ์ ผลผลิต

		-ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตและจำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน และมีความปลอดภัยกับผู้บริโภค
	๒.ผลผลิตออกสู่ตลาดน้อยลง ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นจากกระบวนการจัดการ แต่ราคาผลผลิตกลับตกต่ำ	-ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้หลักการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต ในการบริหารจัดการแปลงเพาะปลูก -ให้องค์ความรู้แก่เกษตรกรในการบริหารจัดการศัตรูพืช -ส่งเสริมให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ในการผลิตและรู้จักการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพ -ให้องค์ความรู้แก่เกษตรกรในการปรับปรุงบำรุงดิน สร้างความยั่งยืนให้กับอาชีพเกษตรกรรม
ปัญหาอื่นๆ	๑.ขาดแคลนแรงงานและเกษตรกรรุ่นใหม่	-ปลูกฝัง/สร้างจิตสำนึกเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีใจรักงานทางการเกษตร -จัดอบรมให้องค์ความรู้แก่เกษตรกร -จัดตั้ง/พัฒนา ศูนย์การเรียนรู้ประจำชุมชน เพื่อให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ภายในชุมชน โดยเกษตรกรและผู้สนใจสามารถ เข้าศึกษาหาความรู้ด้านการเกษตรจากที่เกษตรกรเป็นที่ยอมรับของชุมชน
	๒.เกษตรกรและชาวบ้านต้องการเรียนรู้ทักษะและองค์ความรู้ด้านการเกษตร	

บทสรุปและบทวิเคราะห์

การประกอบอาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกรในตำบลเจดีย์หัก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาข้าว เนื่องจากตำบลเจดีย์หักมีพื้นที่ที่มีความเหมาะสม แหล่งน้ำที่เพียงพอ และอยู่ในเขตชุมชนซึ่งเป็นตลาดรองรับผลผลิตของเกษตรกร แต่ด้วยการที่มีพื้นที่การเกษตรอยู่ในเขตชุมชน เกษตรกรจึงประสบกับปัญหาค่าเช่าที่ดินราคาสูงขึ้น และพื้นที่เกษตรกรรมบางแห่งมีทำเลที่จะดำเนินธุรกิจด้านอื่นๆที่ให้ผลตอบแทนที่มากกว่า ตำบลเจดีย์หักจึงมีพื้นที่เกษตรกรรมลดลง เกษตรกรก็ลดลงเนื่องจากหันไปประกอบอาชีพด้านอื่นๆ แต่อย่างไรก็ตามตำบลเจดีย์หักถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางการผลิตข้าวของจังหวัดราชบุรี เนื่องจากเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรมีองค์ความรู้ในทุกกระบวนการผลิตการข้าวให้ได้คุณภาพดีและมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

ประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญของเกษตรกรตำบลคอนคา มี ๒ ปัญหาหลัก ดังนี้

๑. ปัญหาด้านแหล่งน้ำ

- แหล่งน้ำบริเวณคลองสาธารณะประโยชน์ หมู่ที่ ๒ ตำบลเจดีย์หัก ถูกกีดขวาง ไม่สามารถส่งหรือระบายน้ำได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากหลายแห่งมีการถมดินทับลำคลองและได้ทำการติดตั้งท่อระบายน้ำใหม่โดยไม่มีผู้เชี่ยวชาญมาดูแล ทำให้ชาวบ้านและเกษตรกรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ได้รับผลกระทบ

แนวทางการแก้ไข

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลงพื้นที่ไปตรวจสอบปัญหา และสร้างความรู้ความเข้าใจกับชาวบ้านในการก่อสร้างและติดตั้งท่อน้ำอย่างถูกวิธี ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อผู้อื่นได้ และดำเนินการปรับปรุงให้คลองส่งน้ำสามารถใช้งานได้ตามปกติ

๒. ปัญหาด้านพันธุ์พืช(ราคาเมล็ดพันธุ์ข้าว)

- เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเมืองราชบุรี ส่วนใหญ่แล้วประกอบอาชีพทำนาข้าว โดยเป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของจังหวัดราชบุรี แต่กลับมีผู้ประกอบการค้ามุ่งหาผลกำไรจากการประกอบอาชีพของชาวนา โดยการกว้านซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวปลูกจากแหล่งจำหน่ายของราชการ เกษตรกรจึงมีเมล็ดพันธุ์ข้าวปลูกไม่เพียงพอในฤดูกาลปัจจุบัน แม้ว่าศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนจะผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพด้วยราคาเป็นธรรม แต่ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนของอำเภอเมืองราชบุรีมีกำลังผลิตไม่เพียงพอ

แนวทางการแก้ไข

- สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาและเพิ่มผลผลิตของศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน เพื่อเป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพกระจายสู่ชุมชนอย่างทั่วถึง และเป็นศูนย์การเรียนรู้การผลิตข้าวอย่างครบวงจรในพื้นที่ชุมชนของตนเอง เป็นการส่งเสริมการยกระดับกลุ่มเกษตรกรให้ยืนอยู่ได้ด้วยตนเอง

จากการวิเคราะห์สภาพความเหมาะสมของพื้นที่เกษตรกรรมและความพร้อมของเกษตรกรในการส่งเสริมพัฒนาอาชีพเกษตรกร คณะผู้ปฏิบัติงานเครือข่ายสภาเกษตรกรตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จึงได้เลือก กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวตำบลเจดีย์หัก เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตร เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่ตำบลเจดีย์หัก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาข้าวโดยมีศูนย์ข้าวชุมชนตำบลเจดีย์หักเป็นศูนย์กลางการผลิต ซึ่งเกษตรกรสามารถเรียนรู้กระบวนการผลิตข้าวให้มีคุณภาพได้ทุกขั้นตอน สามารถซื้อขายผลผลิต(พันธุ์ข้าวปลูก/ข้าวเปลือก/ข้าวสาร) ด้วยความเป็นธรรม รวมถึงการส่งเสริมอาชีพเสริมให้กับเกษตรกร ไม่ว่าจะเป็นการแปรรูปผลผลิตจากข้าว การปลูกพืชผักสวนครัว หรือการร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในท้องที่ ประกอบกับมีแนวคิดในการเพิ่มพูนความกินดีอยู่ดีของเกษตรกรและชุมชน โดยการจัดให้มีสวัสดิการและการช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน รวมถึงการสร้างจิตสำนึกและหลักแนวคิดในการดำรงชีวิตเพื่อเป็นการตอบแทนคุณแผ่นดิน

การสร้างเสริมเข้มแข็งแก่องค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตร
(กลุ่มเกษตรกรผู้ข้าว)

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตร
๑๓๖ หมู่ที่ ๖ ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตร

เลขที่ ๑๓๖ หมู่ที่ ๖ ตำบลเจดีย์ห้วยขจอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

รายชื่อสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตร

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๑	นายวลิต เจริญสมบัติ	ประธาน
๒	นายอลงกต เทียนมนต์	รองประธาน
๓	นายมานะ ชั่งสุวรรณ	เลขานุการ
๔	นางปรียาภัทร เทียมเทศ	สมาชิก
๕	นางสาวประทีน เทียนมนต์	สมาชิก
๖	นางสมจิตร จันทร์แจ่มไย	สมาชิก
๗	นายไหม เพ็ชรเจียรระนัย	สมาชิก
๘	นางวิรวรรณ บำเรอจิตร	สมาชิก
๙	นางสาวโสรส ปลื้มไทย	สมาชิก
๑๐	นายบุญเลิศ อิทรเล็ก	สมาชิก
๑๑	นายวิชิต เกิดกองทรัพย์	สมาชิก
๑๒	นางวารี รื่นเรือง	สมาชิก
๑๓	นายเล็ก จินดาโชติ	สมาชิก
๑๔	นางลำยอง แสงอรุณ	สมาชิก
๑๕	นางกัญญา พรหมฟ้า	สมาชิก
๑๖	นายสำรอง เทียนมนต์	สมาชิก
๑๗	นายเสรี น้อยแสง	สมาชิก
๑๘	นายกฤษณะ รุ่งอรุณ	สมาชิก
๑๙	นายกุหลาบ รอดเรือง	สมาชิก
๒๐	นายประกอบ มิ่งดอนไกล	สมาชิก
๒๑	นางอุไรวรรณ วิชิตธัญญ์	สมาชิก
๒๒	นายสว่าง เฟื่องแก้ว	สมาชิก
๒๓	นางชัชฎา หลีเข้ายอง	สมาชิก
๒๔	นายสมควร เทศเพิ่ม	สมาชิก
๒๕	นางสาวเรณู ศรีสุข	สมาชิก
๒๖	คุณนิสา สังวาลย์เพ็ชร	สมาชิก
๒๗	นางสุภางค์ สุขเสงี่ยม	สมาชิก
๒๘	คุณชนากานต์ ฉวีศักดิ์	สมาชิก
๒๙	คุณวดี แยกสุวรรณ	สมาชิก
๓๐	คุณรัชดาภรณ์ ไพรณรินทร์	สมาชิก
๓๑	คุณนงลักษณ์ สุขอุดม	สมาชิก

หลักแนวคิดและวิธีปฏิบัติเพื่อให้สมาชิกฯ มีความกินดีอยู่ดี

๑. ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

สมาชิกในกลุ่มต้องเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจากศูนย์ฯ แล้วต่อไปต้องผลิตเมล็ดพันธุ์เก็บไว้ใช้เอง เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ไม่ต้องไปซื้อหาเมล็ดพันธุ์จากภายนอก อีกทั้งยังได้เมล็ดพันธุ์ดีไว้ใช้เองและจำหน่ายให้กับชุมชนอีกด้วย

๒. วางแผนเรื่องการผลิตและการตลาด พร้อมสร้างมาตรฐานการผลิตข้าวให้เป็นที่ยอมรับ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี กลุ่มได้วางแผนเรื่องของการผลิตและการตลาด โดยได้สำรวจตลาดคือแบ่งเป็นส่วนหนึ่งจะผลิตเมล็ดพันธุ์ให้กับรัฐ ส่วนหนึ่งจะจำหน่ายชุมชน นอกจากนี้ยังมีการนำผลผลิตเข้าสู่กระบวนการแปรรูปข้าวสารที่รักษามาตรฐานไว้ให้เป็นที่ยอมรับของตลาด

๓. ใช้พื้นที่และเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ชุมชนได้มีการใช้พื้นที่ที่ไม่ได้ทำนาหรือพื้นที่ว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ โดยได้มีการประสานการทำงานร่วมกับทหารเพื่อขุดบ่อน้ำ และแก้ไขระบบน้ำโดยการทำประตูน้ำ ซึ่งในอนาคตจะได้มีการทำตลาดชุมชนเพื่อจำหน่ายอาหารปลอดสารพิษ

๔. ลดการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมีเพื่อลดต้นทุนและรักษาสิ่งแวดล้อม

การที่ชุมชนเปิดรับข่าวสารเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทำให้เรียนรู้และยอมรับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ใช้การหมักฟางข้าวแทนการเผาฟางข้าว ทำให้ลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี ไปได้มาก ซึ่งเมื่อก่อนทำนา ๓ ครั้ง ใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมีมากเกินไป และไม่มีเวลาทำในเรื่องของบัญชี จึงไม่ทราบค่าใช้จ่าย ทำให้มีหนี้โดยไม่รู้ตัว

๕. มีโรงสีชุมชนไว้สีข้าว ทำให้ได้ข้าวคุณภาพดี บริโภคในชุมชนกันเอง

ที่ชุมชนแห่งนี้ มีโรงสีชุมชนไว้บริการสีข้าวให้กับสมาชิกภายในชุมชน ทำให้สมาชิกได้บริโภคข้าวสารคุณภาพดี ปลอดสารพิษ ไม่เสียเงินค่าบริการสีข้าว ส่วนโรงสีชุมชนจะได้ข้าวท่อน ปลายข้าว รำละเอียด รำหยาบ และแกลบ จำหน่ายเป็นรายได้ของกลุ่ม

๖. สมาชิกต้องเรียนรู้เรื่องการตลาด/การจำหน่ายข้าวด้วยตนเอง

ปัญหาการจำหน่ายข้าวของชุมชน เป็นปัญหาการตลาดที่ชุมชนต้องเรียนรู้และแก้ไขปัญหากันด้วยตนเอง ตั้งแต่การผลิตเมล็ดพันธุ์ ต้องให้ได้ความบริสุทธิ์ ความชื้น และความงอกตามที่กำหนด การแปรรูป และการจำหน่ายไปตามจังหวัดต่างๆ ต้องมีการวางแผนการผลิต การแปรรูป และการสำรอง สต็อกข้าวไว้จำหน่ายให้เพียงพอ ซึ่งคุณวุฒิได้ให้สมาชิกเรียนรู้กันด้วยตนเองเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

๗. ออมทรัพย์เพื่อปลดหนี้ พร้อมมีสวัสดิการต่างๆ สร้างความอุ่นใจให้สมาชิก

สมาชิกได้มีการระดมทุน เช่น การออมทรัพย์เพื่อปลดหนี้ ให้สมาชิกกู้เงินโดยเสียดอกเบี้ยร้อยละ ๒ ดอกเบี้ยที่ได้ส่วนหนึ่งถูกแบ่งไปเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิก สามารถเบิกเงินได้ ถ้าเจ็บไข้ได้ป่วย หรือเสียชีวิตก็ยัง มีเงินช่วยเหลือ ซึ่งดีกว่าการที่สมาชิกออกไปกู้เงินจากข้างนอก

๘. ต้องทำงานทดแทนบุญคุณแผ่นดิน

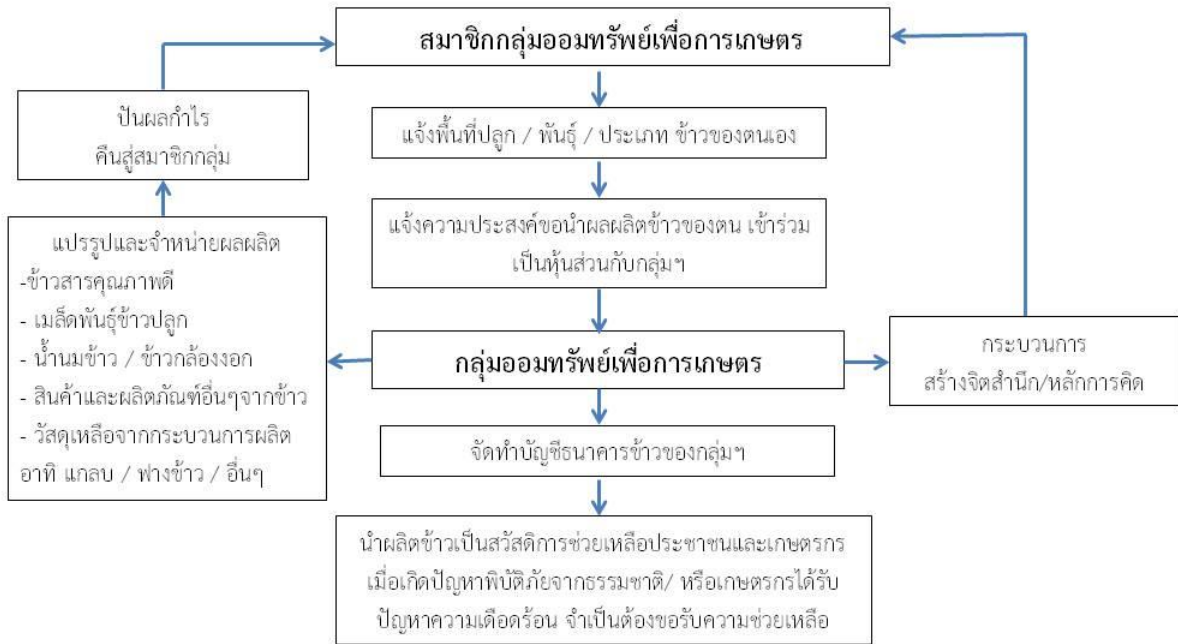
หลักคิดในการทำงานของคุณวุฒิ คือ “ต้องทำงานทดแทนบุญคุณแผ่นดิน” ทุกวันนี้ที่เราอยู่บนผืนแผ่นดินไทยได้อย่างมีความสุข เราได้ช่วยเหลืออะไรให้กับสังคมบ้าง สังคมก็คือแผ่นดิน วันนี้ทุกคนที่อยู่ในผืนแผ่นดินนี้ติดหนี้แผ่นดินทั้งนั้น ถ้าวันนี้นักไทยหันกลับมาทำงานทดแทนบุญคุณแผ่นดินกันคนละอย่าง เมืองไทยจะมีความสุขมากที่สุดในโลก และขณะนี้คุณวุฒิกำลังทดแทนบุญคุณแผ่นดินโดยการพิสูจน์ให้เห็นว่าชุมชนสามารถรวมกลุ่มกันได้ มีความเข้มแข็งได้ ถ้าชุมชนเดินทางถูก คิดถูก คิดเป็น ทำเป็น ทุกคนก็จะร่วมมือกันทดแทนบุญคุณแผ่นดินได้

แผนการดำเนินงานธุรกิจขององค์กรเกษตรกรฯ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตร (ข้าว)

134 หมู่ที่ 6 ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

แผนการความต้องการขององค์กรเกษตรกร ฯ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตร (ข้าว)

134 หมู่ที่ 6 ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ความต้องการ

- เพิ่มพูนองค์ความรู้ในการผลิต
- การลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิตข้าว
- การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชในข้าว
- การกำจัดข้าววัชพืช(ข้าวตืด/ข้าวแดง)
- การผลิตข้าวให้ได้คุณภาพสูง
- การบริหารงานกลุ่มเกษตรกร

- ข้อเสนอแนะ
- ส่งเสริมให้ผู้บริโภคนิยมอาหารปลอดภัยมากขึ้น
- ส่งเสริมการบริโภคอาหารปลอดภัยที่ซื้อจากเกษตรกรผู้ผลิตโดยตรง
- สนับสนุนการปลูกข้าว โดยการจัดสรรน้ำชลประทานอย่างเพียงพอ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับข้าวอย่างต่อเนื่อง

- ขอสนับสนุนงบประมาณ
- งบประมาณในการพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชนตำบลเจดีย์หัก

ภาพกิจกรรม

ส่วนที่ ๓ แผนพัฒนาเกษตรกรรม
แผนงาน โครงการพัฒนาเกษตรกรรมตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

แผนงาน โครงการพัฒนาเกษตรกรรมตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

แนวทางพัฒนา/แผนงาน/ โครงการ	วัตถุประสงค์	แนวทางการดำเนินงาน	แหล่งงบประมาณ	ระยะเวลาในการดำเนินงาน				หน่วยงานรับผิดชอบ
				๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	
โครงการศูนย์การเรียนรู้ด้านการเกษตรแบบครบวงจรประจำชุมชน	เพื่อจัดตั้ง/พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้านการเกษตรอย่างครบวงจรแก่เกษตรกรและผู้สนใจจากทั่วประเทศ	๑.ประชุมคณะทำงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒.วางแผนการดำเนินโครงการ ๓.ดำเนินการตามแผน	-หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ -อบต./อบจ.	←————→				-เกษตรจังหวัด -สหกรณ์จังหวัด -ศูนย์วิจัยข้าว -พัฒนาที่ดินจังหวัด -ไฟฟ้ราชบุรี -อบต./อบจ. -สภาเกษตรกรจังหวัด
โครงการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	เพื่อรองรับให้เกษตรกรได้มีแหล่งน้ำทำการเกษตร	๑.ประชุมคณะทำงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒.วางแผนการดำเนินโครงการ ๓.จัดฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดให้ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตรแก่เกษตรกร	-กรมพัฒนาที่ดิน -กรมชลประทาน -กรมทรัพยากรน้ำ -อบต./อบจ.	←————→				-พัฒนาที่ดินจังหวัด -ชลประทานจังหวัด -ทรัพยากรน้ำบาดาล -อบต./อบจ. -สภาเกษตรกรจังหวัด